

Ο ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ :

1600 – 1100 Π.Χ.

ΥΣΤΕΡΗ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

ΣΕΡΔΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ - Ο
ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ : Ο ΠΡΩΤΟΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- **Χώρος** : η ηπειρωτική Ελλάδα **από τη Θεσσαλία ως την Πελοπόννησο**
- Τα φύλα που τον δημιούργησαν ήταν **οι πρώτοι ελληνικοί πληθυσμοί**
- ο ερχομός τους στην Ελλάδα είχε ολοκληρωθεί ως το 1900 π.Χ.

- Σημαντικότερο κέντρο του **οι Μυκήνες** .
- Άλλα : Τίρυνθα, Πύλος, Ιωλκός, Αθήνα, Θήβα.

Εντοπίστε το χώρο και τα κυριότερα κέντρα του μυκηναϊκού πολιτισμού

1400 – 1200 : η ανακτορική φάση

- Τα ανάκτορα των μυκηναϊκών κέντρων χτίζονταν στην κορυφή οχυρωμένων ακροπόλεων
- **Σημαντικότερο κέντρο οι Μυκήνες** : σύμφωνα με τον Όμηρο, κατά τον **τρωικό πόλεμο αρχηγός των Αχαιών** ήταν ο **Αγαμέμνωνας**, βασιλιάς των Μυκηνών
- **Ερρίκος Σλήμαν** : οι ανασκαφές του στις Μυκήνες αποκάλυψαν τους βασιλικούς τάφους

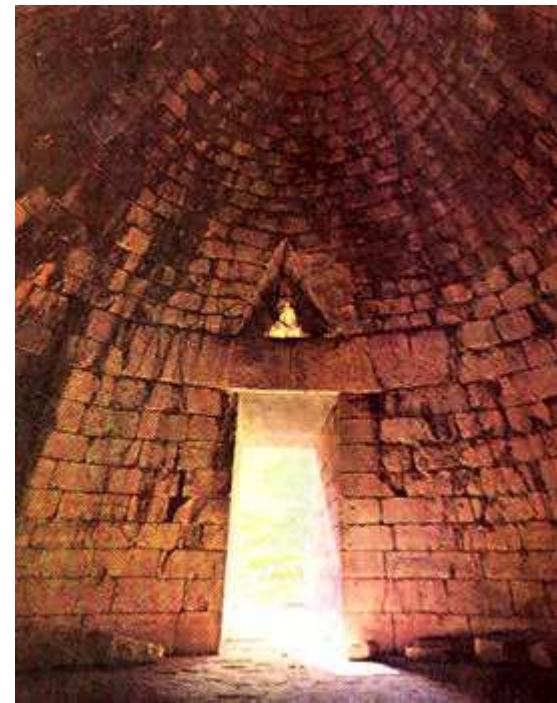
Οι μινωικές επιδράσεις

- Ήταν πολλές και αφορούσαν:
- Τον τομέα **της τεχνολογίας**
- Κάποια **είδη τέχνης**
- Τη μυκηναϊκή **γραφή**

Πού πρωτοτύπησαν οι Μυκηναίοι ;

- Στη **μνημειακή αρχιτεκτονική**, δηλ. στην αρχιτεκτονική που επιβάλλεται **με τον όγκο της**
- με χαρακτηριστικότερα έργα της :
- Τις **οχυρώσεις των μυκηναϊκών ακροπόλεων** (κυκλώπεια τείχη)
- Τους **θολωτούς τάφους**

Η οικονομία των Μυκηναίων

- Στηριζόταν στον πρωτογενή τομέα: **γεωργία και κτηνοτροφία**
- με παράλληλη ανάπτυξη της **βιοτεχνίας** σε τομείς όπως: η μεταλλουργία, η λιθοτεχνία, η ελεφαντουργία (κατεργασία ελεφαντόδοντου)
- **Μετά το 1450 π.Χ.** και την κατάληψη της Κνωσού αναπτύσσεται **το εμπόριο και η ναυτιλία** : οι Μυκηναίοι κυριαρχούν πλέον στη Μεσόγειο κι έχουν εμπορικές συναλλαγές με Ανατολή και Δύση.
- Οι Χετταίοι τους ονομάζουν Αχιγιάβα και τους θεωρούν αξιόλογη ναυτική δύναμη.

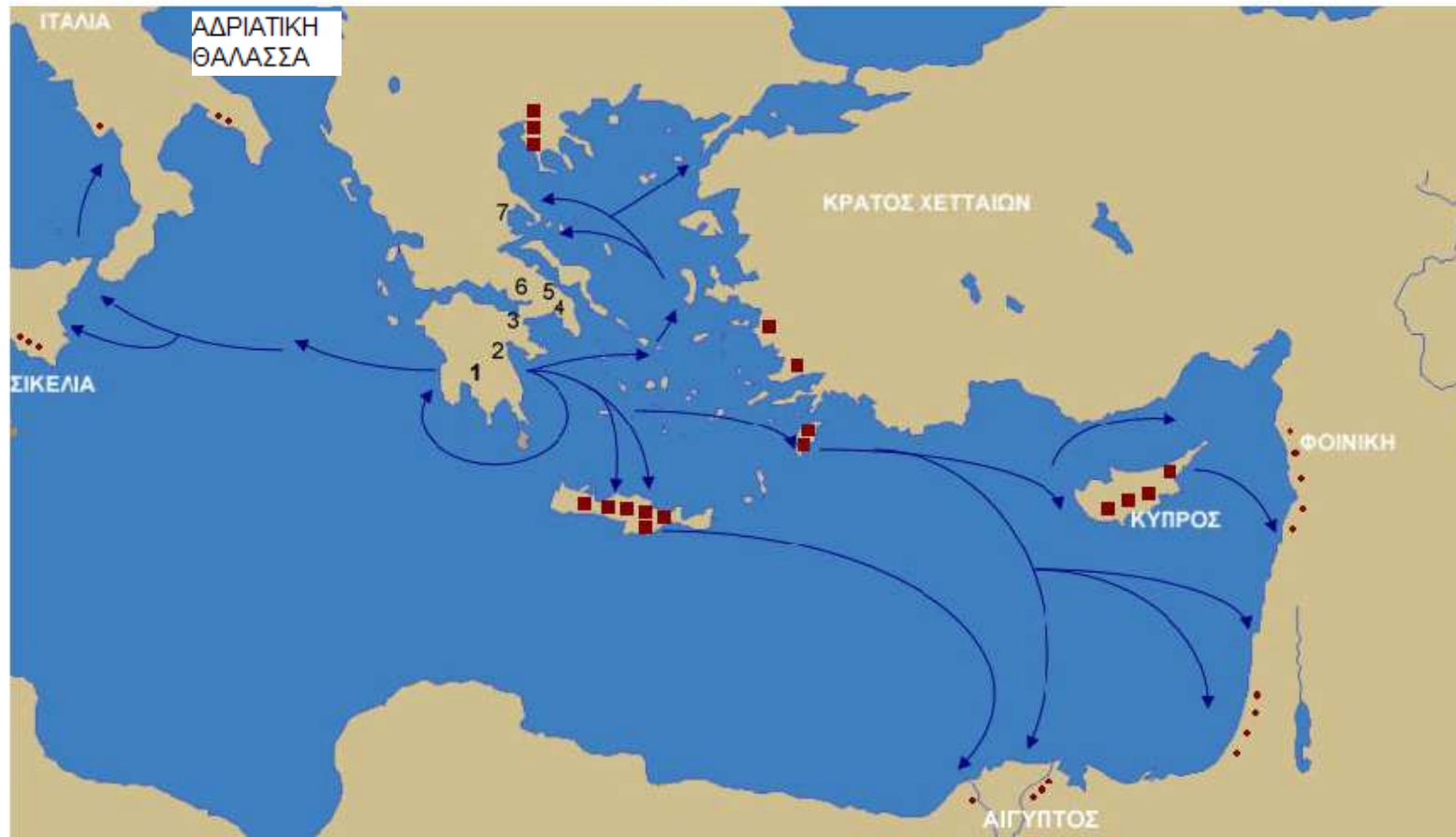
Το μυκηναϊκό εμπόριο

- Εξάγουν : λάδι, κρασί, μέλι, όπλα, ξυλεία, υφαντά, αγγεία
- Εισάγουν κυρίως μέταλλα :
- χαλκό από την Κύπρο και τη ΝΑ Μ. Ασία
- Άργυρο και κασσίτερο από την Αδριατική, Σαρδηνία, Ιταλία
- Επίσης ελεφαντόδοντο από τη Συρία
- Ήλεκτρο (κεχριμπάρι) από τη Β. Ευρώπη

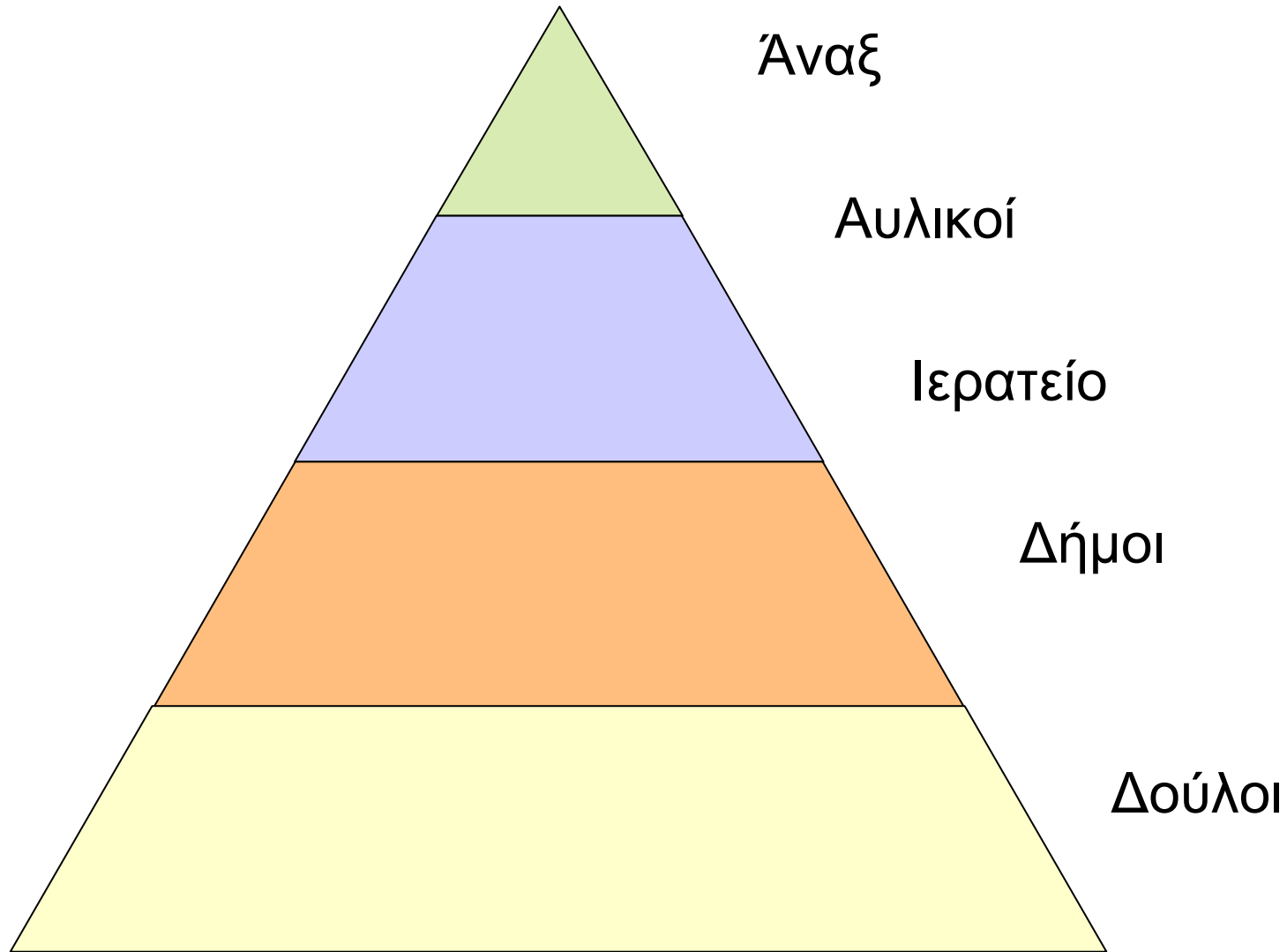
Εντοπίστε στο χάρτη τις περιοχές με τις οποίες έχουν εμπορικές συναλλαγές οι Μυκηναίοι

Ναυτική δράση των Μυκηναίων

Υπόμνημα: Μυκηναϊκά ανάκτορα: 1 Πύλος, 2 Τίρυνθα, 3 Μυκήνες, 4 Αθήνα, 5 Θήβα, 6 Ορχομενός, 7 Ιωλκός
Κέντρα εγκατάστασης Μυκηναίων ■■■ - Εμπορικοί κόμβοι Μυκηναίων ●●●

Η μυκηναϊκή κοινωνία

Η μυκηναϊκή κοινωνία

- Άναξ: είναι ο άρχοντας που ελέγχει την περιοχή από το ανάκτορο, όπου διαμένει με την οικογένειά του
- Επόμενοι στην ιεραρχία οι αυλικοί (οι αξιωματούχοι, οι ευγενείς)
- Ακολουθεί το ιερατείο που αποτελείται από άνδρες και γυναίκες
- Οι δήμοι , δηλ. οι κάτοικοι κάθε περιοχής (γεωργοί, κτηνοτρόφοι , τεχνίτες)
- Οι δούλοι

Τα κοινά στοιχεία που ένωναν τα φύλα των Μυκηναίων

- **Η κοινή γλώσσα**, όπως αποτυπώθηκε στην αρχαιότερη ελληνική γραφή, τη Γραμμική Β
 - **Η κοινή θρησκεία και οι μεταθανάτιες αντιλήψεις** που καθρεφτίζονται στα έθιμα και στους τρόπους ταφής και
 - **Η όμοια κοινωνικοπολιτική οργάνωση – θεσμοί**
- Χάρη στα στοιχεία αυτά δημιουργήθηκε ένας πολιτισμός κοινός για όλους τους Μυκηναίους, **ο πολιτισμός της μυκηναϊκής κοινής**

Γραμμική Β: η γραφή των Μυκηναίων

- Πρόκειται για **συλλαβική γραφή** (όπως και η Γραμμική Α των Μινωιτών), δηλ. **κάθε γράμμα αντιστοιχεί σε μια συλλαβή**: έτσι, η λέξη Κνωσός στη Γραμμική Β γράφεται :ko-no-so
- Πινακίδες της βρέθηκαν στην Κνωσό (χρονολογούνται μετά το 1400π.Χ.) και σε διάφορα μυκηναϊκά κέντρα
- Διαβάστηκε το **1952** από τους Βρετανούς **Μάικλ Βέντρις** και **Τζον Τσάντγουικ**

Γραμμική Β: η γραφή των Μυκηναίων

- Οι πινακίδες της Γραμμικής Β περιέχουν στοιχεία για το **εμπόριο των ανακτόρων** σχετικά με τη διακίνηση **γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων**
- Παράλληλα, παίρνουμε πληροφορίες για **τη διοικητική οργάνωση και τη θρησκευτική ζωή των Μυκηναίων**
- **Ειδικοί γραφείς** που ζούσαν **στα ανάκτορα** γνώριζαν τη Γραμμική Β.
- Έτσι, όταν τα ανάκτορα καταστράφηκαν το 1200 π.Χ., η γραφή αυτή έπαψε να υπάρχει.
- Σχετικά με την **προέλευση της Γραμμικής Β** υποστηρίζεται είτε ότι προέκυψε από τη Γραμμική Α της μινωικής Κρήτης, είτε ότι δημιουργήθηκε στην ηπειρωτική Ελλάδα και μεταφέρθηκε στην Κρήτη.

Το τέλος του μυκηναϊκού κόσμου : 1200 π.Χ.

- Γύρω στα **1200 π.Χ.** τα μυκηναϊκά ανάκτορα και οι οικισμοί ξαφνικά **καταστρέφονται**, ενώ σταματά και το εμπόριο (**οικονομική κρίση**)
- Τρεις είναι οι πιθανοί λόγοι γι' αυτό:
- **A) οι μετακινήσεις νέων ελληνικών φύλων** (κάθοδος των Δωριέων)και η συνακόλουθη αναστάτωση που προκλήθηκε
- **B) η φοβερή αναταραχή την εποχή αυτή στη Μεσόγειο**, εξαιτίας της πτώσης του κράτους των Χετταίων και των επιθέσεων των «λαών της θάλασσας» κατά της Αιγύπτου
- **Γ) εσωτερικά προβλήματα και διαμάχες των Μυκηναίων**
- Ίσως, τελικά, η πτώση του μυκηναϊκού κόσμου να είναι ένας συνδυασμός και των τριών αυτών ενδεχόμενων.
- Ωστόσο, παρά την κατάρρευση των κέντρων του, ο μυκηναϊκός πολιτισμός δεν εξαφανίστηκε: **στοιχεία του θα δούμε να επιβιώνουν στον ελληνικό πολιτισμό των επόμενων χρόνων.**

ΕΡΓΑΣΙΑ 1 : Να εντοπίσετε μινωικές επιρροές στα
παρακάτω μυκηναϊκά έργα:
Α. τοιχογραφία Μυκηναϊκής
Β. ασημένιο ρυτό

ΕΡΓΑΣΙΑ 2 :

Ένας Μυκηναίος, στην ακμή της Μυκηναϊκής Εποχής, μιλάει με τους διάφορους τεχνίτες και τις διάφορες τεχνίτριες. Τι λέει στον καθένα τους; (Αντιστοιχίστε τις φράσεις στη στήλη Α με τα διάφορα επαγγέλματα στη στήλη Β).

A	B
- Θέλω ένα χρυσό βραχιόλι. - Έτοιμες είναι οι χότρες μου; - Τρία ζεστά καρβέλια. - Μου πήρες λάθος μέτρα. Αυτή η περικεφαλαία δεν μου κάνει. - Έσπασε το πόδι του τραπεζιού. - Τα πέπλα μου τα θέλω άσπρα. - Σημείωσε ό,τι σου πω. - Ένα μεγάλο κιόπι για λάδι κι ένα μικρότερο για κρασί. - Σιωπή! Να ακούσουμε τα νέα! - Στην πρόμνη του πλοίου να σχεδιάσεις ένα δελφίνι. - Αχ! Πονάω!	- Αρτοποιός - Γραφέας - Γιατρός - Κεραμοποιός - Κήρυκας - Ναυπηγός - Ξυλουργός - Οπλουργός - Υφάντρα - Χαλκουργός - Χρυσοχόος

- ΠΗΓΗ : ΛΙΓΗ ΑΚΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ... (ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΘΟ ΣΤΑ ΜΕΤΑΛΛΑ - Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ), ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΡΓΑΣΙΑ 3 :

Αφού διαβάσετε με προσοχή το πιο κάτω κείμενο, να εξηγήσετε γιατί θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική για το μυκηναϊκό πολιτισμό η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β' .

«Έχουμε λοιπόν κάποιους σωρούς από πηλό, που καταρχήν δε μας υπόσχονται τίποτα. Τους κάνει πολύτιμους όμως το γεγονός ότι συνιστούν (αποτελούν) μian ολότελα καινούρια πηγή [...] πληροφόρησης για τον αρχαιότατο ελληνικό πολιτισμό. Είναι βέβαια λυπηρό που οι πινακίδες δε μας λένε τίποτε για την ιστορία των ανθρώπων που τις έγραψαν, ούτε για τη σκέψη τους. Κι όμως, μερικοί από μας θα εκπλαγούν ίσως όταν ανακαλύψουν πόσα συμπεράσματα μπορούμε να αντλήσουμε απ' αυτές. Οι Μυκηναίοι [...] μας άφησαν καταγραφές από τη διοίκηση των βασιλείων τους και από τη λειτουργία ορισμένων τομέων της οικονομίας τους».

J. Chadwick, Ο Μυκηναϊκός κόσμος

ΠΗΓΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος Α΄, Εκδοτική Αθηνών
- Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού : www.ime.chronos.gr
- Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη ιδρύματος Λάτση : www.latsis-foundation.org :Ν. Καλτσάς : Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο
- Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ψηφιακές Συλλογές : www.odysseus.culture.gr
- Ψηφιακή βιβλιοθήκη :<http://repository.edulll.gr/261>
- Πρόγραμμα Ψηφιακή τάξη : Επικοινωνίες μεταξύ των πολιτισμών του Αιγαίου κατά την εποχή του Χαλκού
- Π.Ι. Κύπρου :<http://www.schools.ac.cy/eyliko>